

Пейо Яворов

Врагът ни е вече задъхан!

Миналия път ний казахме, че с упорит самопожертвувателен труд успяхме да раздрусаме от основа турската държава, че с това зададохме страх на всички ония, които са крепили и подкрепят още Турция, че врагът ни се мята вече задъхан, като риба върху пясъка, и че външният свят говори и твърдо набляга да ни се даде исканата от нас правда.

Сега пък ще разгълкуваме тия си мисли, за да се види, доколко сме прави, като смятаме, че сме твърде напреднали към разрешението на освободителния наш въпрос, и като казваме, че трябва да удвоим и утроим усърдната си работа, ако искаме да ни зарадва близкото бъдеще с изгряването и за нас благото слънце на свободата.

Турците, дива и фанатическа орда, преминаха на Балканския полуостров преди повече от петстотин години и благодарение на раздорите, които подяждаха християнските държави, а най-вече България и Византия, успяха да си подчинят тия последните и да впрегнат народите им в железния хомот на черната робия. Като победители и господари, воинствените и съгласни помежду си мохамедани се настаниха най-удобно върху гърба на победените и разкапани от несъгласие „гяури“. Господарите господаруваха и си отваряха очите на четири да не изгърват от ръка тлъстия кокал, а робите робуваха и спяха непробудно, уморени от предишни борби и неуредици. Рядко се намираше да изпръхне в планината някой случайно пробуден юнак и да почне отмъстителна борба с тиранина за всекидневно вършени грабежи и безчестия. Така минаха години, век, два, три – докато агата привикна на мързеливо агаларство. И некадърен по-нататък за никаква мъчна работа, разпаса пояс, а робът, научен вече на ум и разум, усети поганския нож чак в сърцето си и размърда утрудена снага. Тогава започна освободителното движение между нам съседните народи, които лека-полека, един по един, де с по-голям, де с по-малък труд, измъкнаха врат из ярема и заживяха, както бог дал. Това, тъй да се каже, изскубване най-хубавите пера от крилето на Турция – пера, каквито бяха свободните днес балкански държавици – я направи да заприлича на изкубана кокошка. Нашето положение като рай, единствено върху гърба на които остана да се храни омършавяла Турция, се влоши до чудовищна степен. Какво ни оставаше да правим, ако не да подигнем глас и да поискаме подобрене в една участ, която ни туряше по-доле не само от всяка човещина, ами по-доле от всяко товарно животно? Хвала на тия смели синове на майка Македония, които ни посочиха пътя на спасението, които ни повикаха на геройска борба с нашия безбожен мъчител! Изпъкна революционната ни организация на бял свят, почна своята решителна атака – и Турция, която и без това

беше загазила вече до гуша в тинята, се окончателно прекъса. Та не бяхме и сами в разрушителната работа, която пъргаво захванахме: на помощ ни бяха и арменци, и християни, и много други недоволници от азиатската неуправия. Принуден да прави грамадни разноски, за да усмирява всекидневни смутове, турчинът фалирира. Чиновници и офицери не са получили заплата за десет месеца и живеят с рушвети; другите читаци, глупави и лениви, съхнат в гладория; раите високо негопуват и като мразят „хъкюмата“, с който се борят, привикват на съгласен живот помежду си; най-после „комити“, страшни и неуловими сенки на нощта, бродят по цялата страна и довършват своята опасна мисия...

Кой може да рече след всички тия работи, че Турция не е, както са я вече кръстили някои, болен човек, когото са налегнали всички най-лоши болести на света – болен човек, що чака само хрян под носа, за да предаде на аллаха с една кихавица и грешната си душа?

Обаче Турция има и своите приятели, или поне за очи приятели. И тия нейни приятели са я препили и продължават още да я подкрепят, кой по един, кой по друг начин, съобразно своите сметки. Така например, Германия гледа турците да запазят царството си по-дълъжко време, защото им е дала много пари назаем, та да може да ги прибере, а още и затова, че султанът прави на германците в държавата си разни улеснения при търговската им работа и т.н. Русия, Австрия, Италия, Сърбия и Гърция имат око по на едно парче турска земя и понеже сега имат разни домашни бърканици, гледат, щото Турция да остане цяла дотогава, докогато се приготвят, за да откъснат насила от нея онова, което им се иска. Англия, Франция стоят настрана и пазят внимателно да не пострадат някои техни интереси.

Ала има и незаинтересуван свят, който малко иска да знае какви сметки си прави тоя или она; има още просветени и човеколюбиви хора, които дирят истината и които обичат правдата: незаинтересуваният свят, просветените и човеколюбивите хора – ето нашите еднички приятели.

Турция и нейните поддръжници се стараят по всякакъв начин да продължат едно изправено вече над гроба съществуване.

Ний се борим без намерение да преклоним глава нито един ден, нито един час, нито една минута...

А колкото повече се засилваме ний, толкова повече и нашите приятели усилват своя глас против тюрското варварство, в полза на справедливите наши искания.

Кой ще победи? Турция или ний?

Нито лъжите, нито късокракото лукавство, нито звярската жестокост ще разсеят черните облаци, които все по-заплашително се надигат и ще затъмнят веднъж навсякога окървавения полумесец. Нито умората, нито отчаянието, нито каква да е друга слабост ще изчерпят оная страшна сила, набрана в нашите гърди през векове страдалчески живот, с която ще заставим мащехата съдба да снесе робските окови от нашите ръце и нозе.

Докараме ли докрай разрушението на Турция – не Германия, Русия, Австрия и др. с търговските си сметки и с вълчите си домогвания, ами и сам господ от небето да слезне, пак не може ѝ помогна...

Тогава ще се наредим и ний като народ между народите, тогава ще вземем и ний своя дял от щастие на земята при един човешки свободен живот.

в. „Свобода или смърт“, брой 2, 17 февруари 1903 г.

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: Христо Ценов

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7219>]